LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta (HE 11/2026 vp)

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

SLL pitää ymmärrettävänä, että liikennekuolemien vähentämiseksi ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi on keskeistä tehdä toimenpiteitä juuri nuorten kuljettajien ajokoulutusta ja -oikeutta koskien sekä pyrkiä ennalta ehkäisemään onnettomuuksia.

SLL pitää myös tärkeänä, että 17-vuotiailla nuorilla on mahdollisuus hankkia B-luokan ajo-oikeus. Varsinkin harvemmin asutuilla seuduilla asuville nuorille ajokortin hankkiminen on keskeistä, sillä liikkumistarpeita on hankalaa täyttää ilman autoa ja ajokorttia. Auton käyttäminen voi mahdollistaa nuorelle asumisen lapsuudenkodissa pidempään, kun koulutuksen perässä ei välttämättä ole tarve muuttaa suuremmalle paikkakunnalle. SLL toivoo, että ajokorttilakiin tehtävien muutosten lisäksi tarkastellaan julkisen liikenteen tilaa erilaisilla alueilla ja helpotetaan sen käyttöä siten, että se vastaisi nuorten liikkumisen tarpeisiin.

SLL:n näkemyksen mukaan alaikäisille kuljettajille tulee kuitenkin asettaa liikenneturvallisuutta parantavia rajoituksia, jotka koskevat esimerkiksi ajoneuvon sallittua maksiminopeutta tai tiedottavat muita kuljettajia kuljettajan kokemattomuudesta. Tämän vuoksi SLL pitää perusteltuna säätää erillisestä nuoren kuljettajan tunnuksesta ajoneuvossa. Tunnuksen käyttöönotosta tulee tiedottaa myös muita liikenteenkäyttäjiä.

SLL suhtautuu silti erittäin kriittisesti ehdotukseen kieltää ikäpoikkeusluvalla ajavilta yöaikainen (kello 00–05) ajaminen kokonaan. Nuorten arkea koskevat tilanteet ovat hyvin moninaisia eikä nuorista kuljettajista suurimmalla osalla toiminta ole riskihakuista. Kysymys on nuorten yhdenvertaisuudesta: on tärkeää, ettei uudistuksilla vaikeuteta esimerkiksi syrjäseuduilla asuvien nuorten mahdollisuuksia omaehtoiseen liikkumiseen verrattuna kaupungeissa ja taajamissa asuviin nuoriin.

SLL muistuttaa, että oma auto on nuorelle usein ainoa vaihtoehto päästä liikkumaan kouluun, harrastuksiin, töihin tai ystävien luokse itsenäisesti johtuen joukkoliikenteen puutteesta harvaan asutuilla alueilla, ja osalla pitkien matkojen takia ajot voivat joskus sijoittua myös kello 00–05 välille. Yöaikaan ajamisen rajoittaminen

on haitallista myös tiettyjen poikkeustilanteiden kannalta, esimerkiksi sairastapauksen tai muun yllättävän tilanteen sattuessa.

Aiemmin poikkeusluvan ehdot ovat olleet SLL:n näkemyksen mukaan kohtuulliset ja perustellut. Jatkossa matkoja tulisi olla vähintään neljästi viikossa ja yhdensuuntaisen matkan pituuden tulisi olla vähintään seitsemän kilometriä kävellen silloin, kun joukkoliikennettä ei ole lainkaan käytettävissä tai matkan kesto on vähintään puolitoista tuntia joukkoliikennettä käyttäen.

SLL katsoo, että ehdotetut kilometrimäärät ovat kohtuuttomia ja perusteettomia ottaen huomioon, että esimerkiksi oman auton käytöstä veroedun saamiseksi vaadittu kävelymatka yhteen suuntaan on kolme kilometriä. Mikäli poikkeusluvan viikoittaisen liikkumisen vaatimusta kasvatetaan neljään kertaan viikossa, voi tämä rajoittaa tavoitteellisen harrastamisen perusteella myönnettävien lupien käyttöä. Harrastuspudokkuus on juuri tässä ikäryhmässä suurta, minkä vuoksi SLL huomauttaa, ettei ole hallituksenkaan tavoitteiden mukaista rajata harrastamisen mahdollisuuksia – pikemminkin niitä tulisi lisätä etenkin maaseutumaisissa kunnissa.

Esityksessä kuljettajaopetusta täydennettäisiin lisäämällä B-luokan ajokortin suorittajalta vaadittavan turvallisuuspainotteisen riskientunnistamiskoulutuksen vaatimuksia ja sen kestoa. SLL pitää esitystä kannatettavana. Tämä muutos kuitenkin kasvattaa kuljettajakoulutuksen hintaa, joka voi asettaa vähävaraiselle ja pienituloiselle nuorelle tai hänen perheelleen esteitä ajokortin hankkimiselle.

Helsingissä 16.3.2026

Pietari Meriläinen
Puheenjohtaja

Sara Sipilä
Pääsihteeri

Lisätietoja:
sosiaalipolitiikan ja osallisuuden asiantuntija Iiris Hynönen, 050 377 7729, iiris.hynonen@lukio.fi